PLAN

FOR

ATOMBEREDSKAPEN

I

LEBESBY KOMMUNE

Februar 2009

Vedtatt i Kommuenstyresak 09/257

1.0 Generell del

1.1 Forord

Den overordnede målsettingen med plan for atomberedskap er å styrke landets atomberedskap med sikte på å begrense skader på liv, helse, miljø og viktige samfunnsinteresser.

Plan for Atomberedskap for Lebesby kommune skal fungere som et verktøy for å redusere konsekvensene av atomuhell som kan ramme egen kommune.

Planen er utarbeidet med hjemmel i Lov om helsemessig og sosial beredskap av 23.6.2000, der kommunene pålagges en planleggingsplikt i forhold til atomulykker og andre strålingsulykker.

1.2 Hendelser, ulykker og ansvar

Det kan skje forskjellige typer ulykker eller hendelser der radioaktive stoffer og stråling er involvert:

- Kjernekraftverk eller andre utenlandske sivile eller militære atomanlegg der uhell kan føre til spredning av radioaktivt materiale til omgivelsene og som kan gi konsekvenser i Norge eller for norske interesser.
  Ansvarlig: Kriseutvalget ved atomulykker

- Forskningsreaktorene i Halden eller på Kjeller, som ved uhell kan føre til spredning av radioaktivt materiale til omgivelsene.
  Ansvarlig: Kriseutvalget ved atomulykker.

  Politi og lokale redningsressurser LRS (HRS) i en tidlig fase dersom liv og helse står på spill.

- Sivile eller militære reaktordrevne fartøy i norske havner som ved uhell kan føre til spredning av radioaktivt materiale til omgivelsene.
  Ansvarlig: Kriseutvalget ved atomulykker.

Politi og lokale redningsressurser LRS (HRS) i en tidlig fase dersom liv og helse står på spill.

- Sivile eller militære reaktordrevne fartøy nær norsk kyst som ved uhell kan føre til spredning av radioaktivt materiale til omgivelsene.
  Ansvarlig: Kriseutvalget ved atomulykker.

  Politi og lokale redningsressurser LRS (HRS) i en tidlig fase dersom liv og helse står på spill.

- Styrt av satellitter med reaktorer eller radioaktivt materiale om bord der radioaktivt materiale potensielt kan spres over store områder.
  Ansvarlig: Kriseutvalget ved atomulykker.

  Politiet og lokale redningsressurser i en tidlig fase dersom liv og helse står på spill.

- Industrianlegg eller sykehus med store radioaktive kilder hvor man kan identifisere scenarier som kan kreve umiddelbare dosereduserende tiltak på anlegget, i eks. bestrålingsanlegg.
  Ansvarlig: Kriseutvalget ved atomulykker.

  Politi og lokale redningsressurser LRS (HRS) i en tidlig fase dersom liv og helse står på spill.

- Uhell / ulykker innen for eksempel industriell radiografi eller ved transport av radioaktive materiale der ulykkesstedet er vanskelig å utpeke på forhånd, dvs. typisk hendelser på ukjent sted (”utenfor gjerdet”).
  Ansvarlig: Kriseutvalget ved atomulykker.

  Eventuelt i samarbeid med Politi og lokale redningsressurser LRS (HRS) i en tidlig fase dersom liv og helse står på spill.

- Radioaktive kilder på avveie og utenfor nødvendig administrativ kontroll.
  Ansvarlig: Statens strålevern / Kriseutvalget ved atomulykker.

- Sprengning av atomvåpen ved sikkerhetspolitisk krise/krig. Terror- eller sabotasjehandlinger som kan medføre spredning av radioaktivt materiale eller trussel om dette.
  Ansvarlig: Kriseutvalget ved atomulykker. Regjeringen. (Forsvaret for militært personell).

- Uhell / ulykker med strålekilder som brukes i norsk industri, helsevesen eller forskning som kan resultere i eksponering av befolkning og miljø innenfor virksomhetens eget kontrollerte område.

Ansvarlig: Eier av virksomheten innenfor virksomhetens geografiske område. Politi og lokale redningsressurser (eventuelt LRS, HRS) i en tidlig fase, dersom liv og helse står på spill. Kriseutvalget ved atomulykker ved ulykker der situasjonen utenfor virksomhetens geografiske område vil kunne kreve det.

Måten ulykkene håndteres på, vil avhenge av ulykkens eller hendelsens art, størrelse og mulige konsekvenser.

Ved atomulykker eller strålingsulykker eller hvor slike ulykker ikke kan utelukkes, vil Kriseutvalget ved atomulykker tre sammen. Kriseutvalget vil med sine fullmakter sørge for iverksettelse av nødvendige koordinerte tiltak. Dette kan gjelde de fleste typer ulykker der radioaktive stoffer og stråling kan spres til omgivelsene. I en tidlig fase, og dersom liv og helse står i umiddelbar fare, vil også redningssentraler i form av Hovedredningssentral (HRS) eller Lokal redningssentral (LRS) kunne iverksette tiltak for å redde liv og helse. Kriseutvalget vil da koordinere sine aktiviteter med HRS eller LRS.

2.0 Sentralt og regionalt – organisering av ansvaret for atomberedskapen

2.1 Atomberedskapsorganiseringen

Atomberedskapsorganiseringen består av:

- Kriseutvalget ved atomulykker
- Kriseutvalgets faglige rådgivere
- Kriseutvalgets sekretariat (Statens strålevern)
- Kriseutvalgets informasjonsgruppe
- Regionale ledd – fylkesmennene

2.2 Sentralt

Atomberedskapen er styrt fra sentralt hold, Kriseutvalget (KU). Kriseutvalget ledes av direktøren ved Statens strålevern. Kriseutvalgets faglige rådgivere skal støtte KU med informasjon og faglige råd. Strålevernet er sekretariat for KU og internasjonalt kontaktpunkt fo atomorganisasjonen.

2.3 Regionalt

Fylkesmannen utgjør Kriseutvalgets regionale ledd. Fylkesmannen leder Atomberedskapsutvalget (ABU) som består av etater regionalt. ABU har som oppgave å samordne og koordinere iverksettelse og oppfølging av sentralt vedtatte tiltak under atomsituasjoner.

2.4 Kriseutvalgets 9 tiltak i akutt fase.

KU har fullmakt til å iverksette tiltak for å redusere konsekvensene i akutt fase av en atomulykke. Hensikten med disse tiltakene er å beskytte befolkningens liv og helse mot radioaktiv forurensing og redusere trussel mot helsen. Dette oppnås ved:

- sikring av forurensede områder
- akutt evakuering
- tiltak i næringsmiddelproduksjon
- rensing av forurensede personer
- opphold innendørs
- opphold i tilfluktsrom
- bruk av jodtabletter
- kostholdsråd
- dosereduserende tiltak

3.0 Kommunalt ansvar

Den praktiske utføringen av tiltak vil skje lokalt. Kommunen er ytre nivå i atomberedskapen og må forberede sin atomberedskap ut fra dette.

3.1 Kommunens ansvar og oppgaver

Kommunen må lage planer som ivaretar atomberedskap ved hendelser / ulykker med radioaktiv forurensing. Plan for atomberedskap inngår i kommnens kriseplansystem.

3.2 Kommunes oppgaver utenom akutt fase.

Utenom akutt fase er kommunen ansvarlig for å:

- utarbeide en plan som dekker forholdene ved atomberedskap
- skaffe seg oversikt over egne ressurser som kompetanse, måleinstrumenter
- gjennomføre ROS-analyser som dekker forholdet atomuhell/ -ulykker og radioaktiv forurensing
- kjenne til om og ev hvor det er radioaktive kilder innen egen kommune.

3.3 Kommunens oppgaver under akutt fase.

Under akutt fase skal kommunen forholde seg til de ordrer / føringer / retningslinjer som blir gitt fra fylkesmannen eller politimesteren.

- ved behov etablere kommunens kriseledelse
- påse at de tiltak som er besluttet iverksatt sentralt, blir gjennomført lokalt
- påse nødvendig samordning av fagetatenes tiltak lokalt, for eksempel landbruk, helse, næringsmiddeltilsyn, miljø, fiskeri
- viderebringe relevant informasjon fra ansvarlige sentrale og regionale myndigheter
- legge til rette for effektiv informasjonsutveksling mellom de respektive fagetater
- sørge for at relevante opplysninger gjøres kjent for ABU v/fylkesmannens krisestab
- bistå politiet i arbeidet med evakuering og sikring eller annet etter behov.

4.0 Plan for kommunens atomberedskap

4.1 Kriseutvalgets 9 tiltak – iverksetting og handling av kommunen

Kommunen kan få oppgaver og praktisk utførelse ved iverksetting av de 9 tiltakene. Kommunen må planlegge handlinger i denne forbindelse og være forberedt på å kunne gjennomføre:

4.1.1 Informasjonsformidling, kunngjøring

Generelt:

Informasjonsbehovet vil være avhengig av den aktuelle ber*edskapsorganisasjonen* -

Informasjonen håndteres i henhold til kommunens Kriseledelsesplan, hvor intern informasjon er rådmannens ansvar og Ordføreren har ansvar for den eksterne informasjonen.

Tiltak: 1 Generell informasjon

Ved melding om atomulykke vil en av kommunens viktigste oppgaver være informasjonsformidling ***både internt og eksternt.***

- *informasjonen kan bli gitt til innbyggere ved bruk av*
  - *radio/nærradio/TV – pressemeldinger/pressekonferanse*
  - *e-post lokalt*
  - *sms – melding*
  - *telefoner til de man ikke når på overstående måter.*
  - *Oppsøkende virksomhet – frem til "Innemelding blir gitt"*

Andre måter

Kommunikasjon opp mot Lebesby og kommunens andre bygder via den lokale brannberedskapsorganisasjonen.

Ved melding om atomulykke vil sivilforsvarets styrker lokalt være en avgjørende innsatsstyrke for både mannskapsmessig og utstyrsmessig bistand. Melding om behov for bistand fra FIG'en meldes derfor tidlig til politimester.

- *informasjon internt vil bli gitt av rådmann*

- informasjon til de respektive sektorenes avdelingsledere gis via telefon og eller e-post som følges opp av en telefonsamtale.

I en tidlig fase av en atomulykkessituasjon er det viktig at vi sørger for å sikre vann for drikke og matlaging for en periode.

I en tidlig fase vil det derfor også være aktuelt å gi informasjon om behov for tapping av vann.

Tiltak 2 – Informasjon i forbindelse med Vanntapping.

Om det settes i verk "Vanntappemelding" er det viktig at denne avsluttes med en kontra melding på det tidspunktet vannet ansees ikke lengre å være brukbart.

I tilfelle vanntappingsmelding" må det søkes bistand fra både Sivilforsvaret og Røde Kors.

- hva kan sivilforsvaret bidra med lokalt – hvilket utstyr har sivilforsvaret.

Utfordringer: Hvordan informerer vi befolkningen på de stedene vi selv ikke har ansatt personale – Kunes – Veidnes - Dyfjord osv

Her må informasjon gå via den lokale brannberedskapsorganisasjonen

Tiltak 3 Informasjon om innemelding.

En "innemelding" er en melding om at befolkningen må holde seg inne.

Videre betyr det at vinduer bør stenges evt lufteanordninger teipes igjen osv.

Ved en beredskapssituasjon kan en "Innemelding" bety at befolkningen må/bør holde seg inn i flere uker.

Ved tilfeller av utsendelse av "Innemelding" vil helse institusjoner fremdeles måtte være åpne.

Er det fare forbundet med å oppholde seg utendørs for befolkningen vil det fra fylkesmannen bli anbefalt å gå ut med "Innemelding"

Innemelding kan formidles på følgende måter:

- *radio*
- *e-post lokalt*
- *sms – melding*
- *telefoner til de man ikke når på overstående måter.*

Ansatte ved hjemmebasert avdelingene, sykehjemmet og øvrig helsepersonell får spesielle oppgaver knyttet til en "Innemelding", det går blant annet på gjennomføre en vurdering av forflytting av deler av brukergruppen til institusjon/evt annet lokale og evt medvirkning til gjennomføring av slik flytting. Det er her viktig å ha mulighet for å ta ut lister for bruk i forbindelse med varsling av eldre og pleietrengende hjemmeboere og deres pårørende. Bemanningen innen hjemmebasert og sykehjemmet har derfor i forbindelse med innføring av "Innemelding" behov for forsterkninger i forbindelse med informering og i forbindelse med evt forflytting internt i Kjøllefjord evt internt på Lebesby.

Det vil være nødvendig å få bistand fra Sivilforsvaret og Røde kors i forbindelse med forflytting av brukere i forbindelse med iverksetting av "Innemelding".

4.1.2 Fraflytting og transport

Tiltak: Fraflytting.

Om det i forbindelse med en atomberedskapssituasjon vil bli nødvendig å flytte personer ut av Kjøllefjord, forventer vi bistand fra den sivile Transportberedskapsorganisasjonen (TBO) og den lokale Transportfylkesledelsen (TFL).

Vi har ikke tilstrekkelig lokalt transportmateriell for gjennomføring av en eventuelt masse evakuering av personell fra Kjøllefjord og Lebesby uten bistand fra det etablerte sentrale Transportberedskapssystemet.

Jf også plan for Kriseledelse

4.1.3 Innkvartering og forpleining

Tiltak: Innkvartering og forpleining.

Det vises til kommunens plan for Kriseledelse (Også omtalt i Plan for Helsemessig og sosial beredskap.)

4.1.4 Tilsyn med husdyr ved fraflyttede gårdsbruk og tiltak for å skaffe for til dyrene

Tiltak: Tilsyn med husdyr

Ved en atomberedskapssituasjon må det anordnes rensestasjoner i tilknytning til de av gårdsbrukene som har husdyr, for rensing av personell som må ivareta dyreholdet.

Gårdbrukerne må vurdere forsituasjonen og evt gjennomføre nedslaktning av dyrene om det er fare for at det ikke er nok for for en lengre "innemelding".

4.1.5 Rensing av radioaktivt forurensede personer og utstyr og ved rensing stille egnede lokaler til disposisjon

Tiltak: Rensing av radioaktivt forurensede personer.

Rensing av personer og utstyr gjennomføres ved kraftig "dusjing" med vann i avlukker telt.

Nærmeste "rensevogn " er lokalisert til Hammerfest og Kirkenes. Vi må derfor tilordne utstyr lokalt.

4.1.6 Forsvarlig håndtering og deponering av radioaktivt forurensede artikler/materiale (spesialavfall)

Tiltak: Forsvarlig håndtering

Teknisk sektor ivaretar dette i samarbeid med Finnmark miljøtjeneste

4.1.7 Drift av skoler, daginstitusjoner, barnehager. Omsorgsinstitusjoner

Tiltak: Opprettholde kommunal drift.

Helse og sosial

Ved en atomberedskapssituasjon må Helse og sosialpersonell i kommunen varsles og eventuelt få oppdrag i forhold til de ulike oppgavene, som for eksempel transport av folk

Melding gis til avdelingslederne eller stedfortreder på telefon.

Avdelingsleder må i tilfelle melding om atomulykke sette i gang undersøkelser vedrørende:

- medisiner å bestille medisiner det er manko på og annet utstyr Her bør avdelingslederne innen omsorgstjenestene koordinere dette sammen. (Evt bestilling fra Lakselv/Karasjok).
- Finne frem liste med telefon nr over brukerne samt vurdere brukernes situasjon for å sette opp oversikt over hvem som skal må forflyttes
- finne frem telefonliste over pårørende for informasjon

I forbindelse med oppaver i forbindelse med tapping av vann, forflytting og klargjøring av lokalene på helsesenteret for en beredskapssituasjon i forhold til innemelding er vi avhengig av bistand fra Sivilforsvaret både i forhold til mannskapsressurser og utstyr.

Politi/lensmann varsler Sivilforsvaret.

Sykehjem

Forberede for mottak av eldre hjemmeboende – her må det forsøkes å få plass til så mange som mulig. Dette fordi vi i en kritisk situasjon ikke vil ha mulighet til å reise rundet for å oppsøke eldre i deres boliger

Innkalle personer som har frivakter og evt vikarer og helsepersonell som bor i bygda. Hver avdeling benytter sin vikar liste

Tappe vann og skaffe annet nødvendig utstyr. Forberede innemelding om situasjonen tilsier dette.

Omsorgsboliger Kjøllefjord

Bemanningen ved Hjemmebasert må deles i bemanning som har i oppdrag og bistå med informasjon og transport samt klargjøring av lokaler.

Bemanningen må deles mellom oppgaver i sykehjem og omsorgsboligene.

Tilkalle bemanning som kan være ved omsorgsboligen gjennom en beredskaps periode. – Hver avdeling benytter sin vikar liste

Tappe vann og skaffe annet nødvendig utstyr. Forberede innemelding om situasjonen tilsier dette.

Omsorgsboliger Laksefjord

Forberede for mottak av aldre hjemmeboende – her må det forsøkes å få plass til så mange som mulig. Dette fordi vi i en kritisk situasjon ikke vil ha mulighet til å reise rundet for å oppsøke eldre i deres boliger

Informere og innkalle personell på frivakter samt annet helsepersonell i bygda. Hver avdeling benytter sin vikar liste

Tappe vann, skaffe proviant og annet nødvendig utstyr. Forberede innemelding om situasjonen tilsier dette.

Boligtiltak i Kjøllefjord.

Vurdere både beboer og ansatte forflyttet i ht situasjonene. Evt overgang til 3 delt vakt i tilfelle innemelding.

Oppvekst sektoren

Barnehage/SFO/skole

Varsling av pårørende for avhenting av barn.

Fordele personell for oppgaver op mot åpen SFO/Barnehage for barn av helsepersonell og andre som har sentrale oppgaver.

Tappe vann og skaffe annet nødvendig utstyr. Forberede innemelding om situasjonen tilsier dette.

Ved gjennomføring av en beredskapssituasjon og av en "Innemelding", er det viktig at barn av kommunens helse, omsorgspersonell og andre nøkkelpersoner, tas hånd om av annet personell, det er derfor viktig at det etableres et tilbud for pass av barn i barnehage/SFO. Det er viktig at vi i forbindelse med fastsettelse av plan for atomberedskap fastsetter hvor et slikt tilbud skal etableres i tilfelle det blir nødvendig å etablere et slikt tilbud.

4.1.8 Klargjøring av egne tilfluktsrom

Tiltak: Teknisk gjennomfører tiltak for klargjøring av Tilfluktsrom.

Teknisk sektor søker her om nødvendig samarbeid med Sivilforsvaret.

4.1.9 Varsling til andre eiere av tilfluktsrom om klargjøring

Tiltak: Teknisk sjef varsler eiere av eventuelle andre tilfluktsrom.

4.1.10 Utdeling av jodtabletter

Tiltak: Utdeling av jodtabletter

Informasjon om utdeling av jod-tab – Utdeling av jod-tab er berørt i kommunens Helse- og sosialmessige beredskapsplan.

For utdeling av jod-tab i hht kommuneoverlegens forordninger vil det være aktuelt å trekke inn annet personell enn helsepersonell for å utføre den praktiske utdelingen, her kan skole/barnehagepersonell være aktuelt, evt også sivilforsvaret.

(Jod-tab oppbevares både av Sykehjemmet og av Hjemmebasert Laksefjord, utdeling styres av kommuneoverlege etter beskjed fra fylkesmannen).

4.1.11 Iverksetting av kontrolltiltak

Tiltak:

Jr plan for Kriseledelse

4.1.12 Rapportering

Tiltak: Rapportering

Jf Plan for Kriseledelse

4.2 Beredskapsnivåer

Atomberedskapsnivåene sentralt, regionalt som lokalt er følgende to trinn:

-informasjonsberedskap (trinn 1)

- høynet atomberedskap (trinn 2) – Kriseutvalget kan erklære ”Høynet atomberedskap”.

4.3 Informasjon og varsling

Varsling om en atomulykke / uhell til kommunen vil normalt skje fra:

- fylkesmannen

Varsel kan også komme fra andre kanaler som:

- politiet
- Etatenes fagkanal
- Andre hold

4.4 Rapportering

Kommunen skal rapportere om igangsatte tiltak til fylkesmannen V/ABU

5.0 Kompetansetiltak

Kommunen har behov for kompetanse innen atomberedskap. Kompetansen skal være målrettet kommunens behov og ta utgangspunkt i:

- kompetansebehovet i kommunene skal avledes av de 9 tiltakene fra Kriseutvalget
- ved øvelser for kommunene må det settes fokus på kommunenes kriseledelse, samordning og samarbeid mellom berørte parter, informasjonsberedskap og evakueringsplaner.